

KRUISEN EN KAPELLEN

nummer 34

april 2007

Provincie geeft via Monumentenwacht

€ 50.000 voor instandhouding kruisen en kapellen

De mannen van de Monumentenwacht kan men bij monumentale gebouwen overal aantreffen: in dakgoten van buitenhuizen, op torens van kerken, in kelders van kastelen en op al die overige plaatsen, waar een normaal mens liever niet komt.

En daar ligt vaak het probleem.

Kleine mankementen aan een gebouw op een moeilijk bereikbare plaats kunnen na korte tijd reeds leiden tot een kostbare reparatie.

Gelukkig is er dan de Monumentenwacht, die de monumenten van de aangesloten abonnees periodiek inspecteert op bouwkundige gebreken.

Monumenten

Monumentenwacht Limburg is in juli 2005 in Thorn neergestreken en directeur Geert van der Varst zetelt in een van de gerestoreerde gebouwen van de Hofferkeukens, vlakbij de monumentale Abdijkerk.

Op de vraag, of kruisen en kapellen ook tot het monumentenbestand gerekend moeten worden, antwoordt Geert van der Varst dat dit in zekere zin het geval is. Weliswaar bezitten de meeste kruisen en kapellen niet een monumentenstatus, maar in het Limburgs landschap zijn het onmisbare elementen, die tot het historisch erfgoed behoren.

De Provincie, waarmee de Monumentenwacht goede contacten onderhoudt, hecht veel belang aan de instandhouding van dit religieus erfgoed. In de enige tijd geleden verschenen Nota Erfgoedbeleid geeft de Provincie aan extra aandacht te willen schenken aan het karakteristiek Limburgs erfgoed.

Monitoring

In dit kader is aan de Monumentenwacht Limburg de opdracht verstrekt om een monitoringsysteem op te zetten. De eerste categorie, die is ingestroomd in dit systeem, zijn de (veld)kruisen en (weg)kapellen.

Geert van der Varst

Directeur van der Varst zegt, dat daarvoor eerst in kaart gebracht moest worden waar de kruisen en kapellen staan en hoe het met de onderhoudstoestand van de objecten gesteld is.

De Monumentenwacht is vervolgens voortvarend te werk gegaan en inmiddels zijn alle 1.500 kruisen en kapellen in Midden- en Noord-Limburg door inspecteurs van de Monumentenwacht opgenomen. In Zuid-Limburg zijn de eerste opnames gedaan, maar er zullen er nog zeker 1.300 moeten volgen. De Monumentenwacht heeft tevens aan de Provincie advies uitgebracht over de wijze, waarop de instandhouding van kruisen en kapellen verzekerd kan worden. Geert van der Varst is blij, dat zijn advies door de Provincie is overgenomen. De Provincie heeft inmiddels een bedrag van € 50.000 als stimuleringsubsidie beschikbaar gesteld.

(vervolg op pagina 3)

Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg

Swalmerstraat 100
Postbus 470
6040 AL Roermond

Telefoon
(0475)386 781

E-mail
skkl@bisdom-roermond.nl

Website
www.kruisenenkapellen limburg.nl

Bank
57.62.20.159
(IBAN: NL58 ABNA 05762 20 159)

Doel

De stichting, verbonden met het Bisdom Roermond, is als overkoepelende organisatie sinds 1954 actief betrokken bij de zorg voor kruisen en kapellen in Limburg.

Doelstelling is het adviseren en stimuleren van lokale groeperingen en particulieren.

De stichting adviseert op het gebied van restauratie en onderhoud, alsmede bij het oprichten van kruisen en kapellen.

Nieuwsbrief

is een uitgave van de Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg

Donateurs
minimaal € 25,- per jaar

Abonnementen
€ 10,- per jaar

Redactie

B.H.H. Brader (eindredactie)
W.J.H. Oehlen

provincie limburg

Het Middelhaover Kepelke in Swalmen

Net achter het nieuwe station van Swalmen en de tunnel van de R 73 vinden we op de kruising van de Parallelweg met Middelhoven het Middelhaover Kepelke. Eigenlijk is het geen kapelletje zoals we gewend zijn, maar een massief bouwsel met daarin achter een getralied venster een beeldje van Maria met het Jezus-kindje. Het heeft de status van rijksmonument en werd gebouwd in 1723. In oude documenten wordt gesproken over het "Heylige Huysken".

Boven de nis staat in een (vernieuwde) mergelsteen de oude inscriptie :
"Ter Eeren Godts Heeft Eultun OUD Dit Werck Gegeven 1723".

Wie Eultun OUD (of DUD of DUO) was, is tot op heden nog niet bekend.

Wellicht is er een lezer die dit raadsel kan oplossen ...

Het Middelhaover Kepelke

Processieroute

Overigens stond er waarschijnlijk in deze buurt al voor 1723 een kapelletje, want er zijn stukken bekend, waarin de schandalen bij het draaksteken tijdens de processie op Kermiszondag 21 juni 1716 worden beschreven. Daarin wordt gesproken over het "Heyligen Huysken" waar een rustaltaar was en waar "de benedictie gegeven werd".

Tot 1864 trok in Swalmen de Sacramentsprocessie langs het Middelhaover Kepelke over de Hollestraat naar het Heyer Kapelke. Toen in 1864 de spoorlijn Roermond-Venlo werd aangelegd werd de processieroute veranderd om de twee spoorwegovergangen te vermijden. De route naar het Heyer Kapelke liep voortaan via Hoogstraat, Stationsstraat en Holleweg. Dat had als gevolg dat Middelhoven niet meer werd aangedaan. Middelhoven is vernoemd naar de Middelhof, een boerenhoeve, gelegen op een perceel waar nu Wieler I ligt. Deze hoeve was waarschijnlijk eigendom van het klooster Mariaweide in Venlo. ("Weyclooster" of "Clooster de Weyde").

In 1982 werd het kruispunt Middelhoven-Parallelweg gewijzigd in verband met rioleringswerkzaamheden en wegreconstructie. De gemeente wilde het kapelletje opruimen. De buurtvereniging St. Isidorus kwam echter tijdig in het geweer en buurtbewoner Huub Kessels bood een stuk van zijn tuin aan als nieuwe standplaats voor het veldkapelletje. De gemeente Swalmen zorgde voor de verplaatsing en de buurt voor de aankleding. Mevrouw Janssen-Cruysberg schonk een nieuw Mariabeeldje, dat in de nis werd geplaatst. Op 23 mei 1982 liep de hele buurtschap uit, omdat het "Middelhaover Kepelke" op feestelijke wijze, onder leiding van pastoor Adriaens, weer in gebruik werd genomen. Er werden liederen gezongen ter ere van Maria, zoals "God groet U zuivere Bloeme" en "O reinste der schepselen". Ook was er tevoren een straattekenwedstrijd voor de jeugd.

De sleutel van de nis wordt thans beheerd door Mevrouw Kessels-Caris. Gemeente en buurtbewoners zorgen dat het geheel netjes wordt onderhouden.

Wim van Diepen

Contactdag 2007 in Thorn

De jaarlijkse Contactdag van de Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg vindt dit jaar plaats in Thorn en wel op zaterdag, 14 april.

De bijeenkomst in Hotel Crasborn, gelegen in de oude kern van het Witte Stadje, vangt aan om 13.00 uur. Voorzitter Koos Swinkels start met een overzicht van de activiteiten van de stichting in het afgelopen jaar en zal een blik in de toekomst werpen.

Vervolgens zal Geert van der Varst, directeur van Monumentenwacht Limburg, informatie verstrekken over het monitoringsysteem, dat de Monumentenwacht heeft opgezet om grip te krijgen op de onderhoudstoestand van kruisen en kapellen. Hij heeft ook nog een financiële verrassing in petto.

Rond 15.30 uur wacht de deelnemers dan een rijtoer door Thorn, dat zo rijk is aan kapellen. De route leidt langs een krans aan kapellen aan de noordzijde van Thorn en eindigt bij de Abdijkerk. Daar staan gidsen klaar om het gezelschap in de kerk rond te leiden.

*Men kan zich voor deze dag schriftelijk aanmelden bij de
Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg, Swalmerstraat 100, 6041 CZ Roermond.
Ook per email is aanmelding mogelijk:
skkl@bisdom-roermond.nl.*

vervolg van pagina 1

Helpdesk

Met een klein deel van dit bedrag wordt bij de Monumentenwacht een helpdesk bekostigd, waar vrijwilligers vanaf 1 april 2007 op vrijdag van 9 – 12 uur telefonisch advies kunnen inwinnen over herstel- en onderhoudswerk aan kruisen en kapellen. Het overgrote deel van het bedrag van € 50.000 is bestemd voor de daadwerkelijke instandhouding, zoals voor een pot verf en een kwast, wat metselspecie en andere onderhoudsmaterialen. Hierdoor krijgt de vrijwilliger, die zijn arbeid gratis ter beschikking stelt, de materialen in ieder geval (voor een deel) vergoed.

Geert van der Varst is een praktisch man, die nagedacht heeft over de uitvoering van het plan.

Een systeem, waarbij de vrijwilliger het kassabonnetje van de pot verf moet indienen, wordt door hem resoluut van de hand gewezen.

In overleg met de Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg is besloten om het subsidie beschikbaar te stellen via de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg. Aan deze gemeenten is onlangs verzocht om contact op te nemen met de plaatselijke organisaties, die kruisen en kapellen beheren, teneinde te overleggen over de besteding van de gelden.

Door deze werkwijze hoopt Geert van der Varst ook de belangstelling van de gemeenten voor dit deel van het Limburgs erfgoed te intensiveren.

Het onderkomen van de Monumentenwacht in Thorn

Samen sterk: door de inzet van de vele lokale vrijwilligers en de ondersteuning van gemeenten en provincie moet het lukken om deze typerende elementen in het Limburgse landschap ook voor volgende generaties in stand te houden.

Ben Brader

Een buitenbeentje langs de Niers

In onze Nieuwsbrief nummer 32 van oktober 2006 staat een foto van een onbekende kapel met de vraag, wat de herkomst van dit bedehuis is. Die onbekendheid is nu voorbij; ongeveer vijf jaar geleden was ik op de plek vanwege onze inventarisatie, en toen ik pas geleden terugkwam wist ik, dat mijn herinnering klopte.

Het blijkt om een voormalige kapel te gaan op het landgoed Zelder bij Ven-Zelderheide in Noord-Limburg, vlak bij de grens, daar waar de meanderende Niers ons land binnenstroomt en een heuveltje met een royale lus omkringt. Voor zover u met Google-earth wel eens speelt: 51°41'58.57"/6°0'52.59".

Het schilderachtige gebied is altijd al een aantrekkelijke plek geweest voor bewoning, getuige vondsten uit de Bronstijd en de opgraving van een uitgebreid Merovingisch grafveld uit de zesde/zevende eeuw. Rond 1100 hoorde Zelder toe aan de heren van Gennep, later aan adellijke families zoals Van Sellar (Zelder?), Van Bronckhorst, van Wijlick, Van Wachtendonck, Van Pallandt, Van Gent en als laatste eigenaar Gisbert graaf Wolff Metternich, die in 1914 het goed verkocht aan twee Duitse ontginners. Het land-goed bestaat uit vier boerderijen met landerijen; tegenwoordig is het in bezit van Euro-Grass, dat zich richt op het veredelen van graszaden.

Uit Nieuwsbrief 32 van oktober 2006

Voor de kapel is het huwelijk belangrijk geweest van Raba van Pallandt met Johan Wilhelm van Wachtendonck in 1594. Zij bracht Zelder in als erfdeel. Het echtpaar bouwde de kapel, die toegewijd werd aan Sint-Antoniusabt. De kapel heeft niet lang als zodanig dienst gedaan. Hun dochter Sophie trouwde namelijk met de gereformeerde baron Otto van Gent, gouverneur van Wesel, en zij gaf de kapel na de dood van haar man in 1635 aan de gereformeerde gemeente van Gennep.

De kapel is thans eigendom van Eurogras

Toen die haar eigen godshuis in 1663 in de Niersstad in gebruik nam, raakte de kapel in onbruik en zij verviel. Er hebben nog een tijdlang paarden in gestaan, en ook werd er een gezamenlijk bakhuis voor de boerderijen in gebouwd. Rond 1940 was zij een houtschuur.

In 1956 vond de eerste restauratie plaats, gevolgd door een tweede in 1978. Toen kreeg de kapel ook weer een functie, deze keer als ontvangstaal van het kweekbedrijf. Ongeveer vijftien jaar geleden tenslotte is er vanuit de kantoorboerderij een ondergrondse passage naar het bijzondere gebouw gemaakt.

De kapel wijkt zeven graden naar het zuiden af ten opzichte van het oosten. Zij is gebouwd in baksteen in slordig staand verband, rechthoekig met een 3/6 koor-sluiting. De rechtekantige voorgevel heeft een deur met een segmentboog met daarboven een segmentboogvenster, net als de drie ramen in het koor. De kapel is met pannen gedekt.

Het betreft hier een forse kapel. Zij oogt niet alleen groot omdat ze op een terp van ongeveer twee meter hoogte staat, ook haar maten zijn aanzienlijk. Zij is twaalf meter lang en ruim vijf meter breed, en het balkenplafond ligt op drie-en-eenhalf meter hoogte. Voorwaar een vorstelijke vergaderkamer! De muren zijn een halve meter dik en het baksteenformaat van 24 ½ centimeter sluit aan bij de bouwtijd van rond 1600.

De kapel in gebruik als vergaderzaal

Resteert natuurlijk de vraag, waar het Mariabeeld op de fraaie sokkel thuis hoort, dat in dezelfde Nieuwsbrief afgedrukt staat. Het beeld hoort dus niet bij de kapel van Zelder, maar waar dan wel? Wie het weet, mag het zeggen, of nog beter mailen (skkl@bisdom-roermond.nl). Hopelijk geeft uw reactie ook aanleiding tot een interessant verhaal.

Koos Swinkels

Nieuwsbrief krijgt nieuwe naam

U heeft het misschien niet gemerkt, maar ons periodiek heeft een nieuwe naam. Sedert de Nieuwsbrief van de Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg in een nieuw jasje is gestoken, doet de naam "Nieuwsbrief" ons periodiek tekort. Er zijn al zoveel nieuwsbrieven en wij vinden dat we ons kunnen onderscheiden. Over een nieuwe naam hebben we niet lang hoeven te denken: "kruisen en kapellen".

KRUISEN en KAPELLEN

Wel zonder hoofdletters, want dat staat het door ons gebruikte lettertype helaas niet toe.

Redactie

Dankzij de Heemkundevereniging hebben elke 1000 Brunssummers een kruis !

De belangstelling voor het verdwijnend wegkruis in Brunssum begon zo'n vijftig jaar geleden. Voor de bouw van een eigen kerk van de in 1950 nieuw gevormde parochie H Familie moesten enkele panden wijken. Aan de gevel van een winkelpand was een kruis bevestigd dat eerder langs de weg had gestaan maar door een auto omver was gereden. Na de sloop van de panden was het kruis weg en bleef weg. Dat was tegen de zin van Cor Verberne die een zoektocht startte. In 1983 werd het kruis terug gevonden, gerestaureerd en aan de gevel van de parochiekerk bevestigd. Bijna op de plaats waar het voorheen te zien was geweest.

Na dat succes bleven Verberne en zijn metgezellen niet stil zitten. In de Kerkstraat was rond 1970 een statig herenhuis gesloopt. In het hekwerk dat het huis omgaf was "een der fraaiste wegkruisen van Brunssum" opgenomen. En hier herhaalde de geschiedenis zich: weg hek, weg kruis. Er werd een actie gestart om aan geld te komen waarmee een fraai kruis kon worden aangekocht. Dat is in 1987 tegen de gevel geplaatst van het winkelpand dat de plaats van het herenhuis had ingenomen. Het jaartal op het kruis, 1912, verwijst naar de bouw van het oorspronkelijke huis. In de tussentijd was in de wijk Oeloven een door vandalisme zwaar beschadigd Mariakapelletje van de ondergang gered. Onder aanvoering van Frans Cals werd de buurt gemobiliseerd om het kapelletje te zien worden opgetakeld en vervolgens te worden neergezet op een plaats die meer in het in het zicht van de bewoners lag. Een grondige restauratie volgde waarop het op 21 oktober 1985 ingezegend kon worden door pastoor Delahaye. Dat de buurt blij is met het kapel mag duidelijk zijn, nog elk jaar wordt in oktober een lichtmisprocessie er naar toe ondernomen.

Frans Cals en Wim Versteegen:
herplaatsing wegkruis aan voetpad naar De Hemelder

In deze serie doen plaatselijke stichtingen, werkgroepen enz. uit de doeken hoe zij georganiseerd zijn en hoe ze het klaarspelen om hun kruisen en kapellen te behouden

Al deze bemoeienissen rondom ons religieus erfgoed gebeurde toen nagenoeg op persoonlijke titel en altijd ad-hoc. Structuur kwam er met de oprichting van de heemkundevereniging Brunssum in juni 1999. Er is een werkgroep "wegkruisen" onder leiding van Frans Cals. Van elk kruis is een dossier aangelegd met daarin alle relevante papieren stukken zoals vergunningen maar ook processen-verbaal van aangiftes van vandalisme. Foto's van de plaatsing, de inzegening en eventueel de vernieling ondersteunen het verhaal achter elk kruis. Door bestudering van oude ansichtkaarten en de foto's uit het gemeentelijk archief heeft de werkgroep tenminste drie reeds lang verdwenen kruisen kunnen herplaatsen. Daarnaast zijn zes nieuwe kruisen geplaatst. Soms zelfs op verzoek van omwonenden. Steeds opnieuw was Wim Versteegen bereid om een degelijke sokkel te metselen.

Eens per jaar inspecteert de werkgroep alle kruisen op hun staat van onderhoud. Komend voorjaar worden vier smeedijzers kruisen onder handen genomen zodat ze er weer stralend gaan uitzien.

Het aanschaffen van nieuwe kruisen, het onderhoud en het herstel van nagenoeg alle monumentjes van vroomheid in Brunssum wordt nu volledig gedekt door sponsors. Meer dan twintig Brunssummers hebben nu een oorkonde in hun kantoor, winkel of woonkamer hangen omdat zij tenminste 100 Euro hebben geschonken ofwel een substantiële bijdrage hebben geleverd in de vorm van arbeid of materiaal.

Pastoor Moonen noemt in zijn boek: *Brunssum de Eeuwen Door (1952)*, dertien wegkruisen. Bij de gemeentelijke herindeling van 1 januari 1982 kreeg Brunssum er twee van de opgeheven gemeente Merkelbeek bij. Dankzij de inzet van de werkgroep telt Brunssum nu 23 wegkruisen, een gevelkruis en is een Mariakapel behouden gebleven. Aangenomen mag worden dat de inzet van de werkgroep aanstekelijk heeft gewerkt. Want naast de door hen geplaatste kruisen zijn ook nog eens twee wegkruisen en een gevelkruis geplaatst door particulieren. Met een aantal van 27 kruisen heeft Brunssum anno 2007 een kruisdichtheid van 1 op 1000 inwoners. Toch iets om trots op te zijn!

Ed. van Gelder

De kapel van Geloë in Belfeld

In 1979 bestond de Belfeldse Carnavalsvereniging "De Belhamels" 25 jaar. Er werd toen een groot jubileumfeest georganiseerd. Piet van Bree en Dré Geraeds componeerden voor die gelegenheid een lied over het bekende kapelletje van Geloë. Het lied werd gezongen in de H. Mis bij de opening van de feestelijkheden door het mannenkoor de Mal-Maaszengers en solist Lei Driessen.

Het was meteen een groot succes en op veler verzoek werd het in de studio van Jan Theelen in Munstergeleen op de plaat gezet. Op de B-kant van het plaatje was het liedje "Mien plaetske aan de Maas" opgenomen. Binnen de kortste keren waren alle 2500 plaatjes verkocht.

In 1993 werd het lied bij Marlstone Recordings opgenomen op de CD "Veur Dich" door het bekende Tegelse duo Thei en Marij. Bovendien maakte de Lokale Omroep Grens en Maas er een videoclip van, die in en bij het kapelletje werd opgenomen met Thei en Mary. Inmiddels is het een soort Belfelds volkslied geworden, veel gebruikt bij begrafenissen van Belfeldse mensen, maar ook bij feestelijke gelegenheden.

In Geloë sjteit 'n kepèlke

Ich doon den blumkes beej 't beeldje in de vaas

Refrein

In Geloë, in Geloë sjteit 'n kepèlke,
Det huurt beej Belvend wie de Maas.
Mei-j den gaon ich nag èns gaer nao det kepèlke,
En doon den blumkes beej 't beeldje in de vaas.

Den kniel ich neer en den dink ich beej mich zelf:
Waarum det jachte? Waarum de jage?
En den besef ich: ouch al had ich maar de helf,
Den had ich toch nag niks te klage.
Daorum wil ich mèt mien kinger aan de hangk,
Dao mei-j ens kómme en zegke: ouch bedangk.

't Waas al dök 'n toevluchtsoord,
vur wae 't mei get duuster woort.
't is 'n plek um altièd wir te kómme,
wie of wat, det ken dao gaar niks bómme.
't is 'n röspunt um dich te bezinne,
't is 'n sjartpunt um opniej wir te beginne.

't Ligk in Belvend aan 't sjaor,
dao loup ich binne zónger ein bezjwaor.
't is ein plek woë idderein gelièk is,
en gen versjael mier tösse erm en riek is.
Dao kens-ze dienen accu beej gaon laaje,
Dao op die plek, die plek woë ich altièd van zal haaje.

Wim van Diepen

VELDBOEKETJE

Kruisen en kapellen hebben in de loop der eeuwen vele schrijvers, dichters en troubadours geïnspireerd. In de rubriek 'Veldboeketje' ruimen wij een vast plekje in voor enkele spreuken, een romanfragment, gedicht, liedtekst of legende. Deze keer volgt een twaalfstal aansprekende teksten, die afkomstig zijn van even zovele kruisen en kapellen in het Limburgse land.

✱

**Gij die hier voorbij gaat
Denkt ook een ogenblik aan mij
Geloofd zij Jezus Christus**

Wahlwiller

✱

✱

**Ich hab die Schuld getragen
Nahm deine Krankheit auf mich
Böser du sollst nicht versagen
Meine Wunden heilen dich**

Simpelveld

✱

✱

**Allen die hier voorbij gaan
Zonder een oog op Hem te slaan
Hoe zal het later met hun gaan
Als zij voor hun rechter staan**

Klimmen

✱

✱

**Niet met jagen
maar met rust
wordt de hemel
verdiend**

Beek

✱

✱

**Betet
fur die
arme
Seelen
im Fegefeuer**

Epen

✱

✱

**In het kruis
licht ons heil**

Thorn

✱

✱

**Aanziet het kruis
aanbidt het niet
Aanbidt den Heer
wiens beeld gij ziet!**

Hulsberg

✱

✱

**Zondaar wanhoop niet
het zijn mijne wonden
die u den hemel biedt
uit dankbaarheid
voor behoud en bevrijding
10.5.1940 - 17.9.1944**

Ransdaal

✱

✱

**Godsvrucht stichtte
wat schennershand
ten gronde richtte**

Wijnandsrade

✱

Welke vermaning staat te lezen in het bovenlicht van dit huis in Klimmen? *)

✱

**Offer
voor de zielen
in het vagevuur**

Venray

✱

✱

**Marla van peYs,
Van trost en hVlpe
tegen aLLe
verVVoestingen
onsere VyanDen
(1691)**

Echt

✱

✱

**Blijf bij ons Heer
't wordt avond**

Ubachsberg

✱

de hand des Heeren

Wie kan keeren

*)

Kent u teksten (romanfragmenten, gedichten, liedteksten, legenden of spreuken) die volgens u in deze rubriek thuishoren?
Stuur ze - mét bronvermelding - op naar: **Wiel Oehlen, Swier 47, 6363 CL Wijnandsrade.**

Archief wordt gedigitaliseerd

Marjolein Mohrmann op het kantoor van de stichting aan het werk

Vanaf het begin van het nieuwe jaar werkt Marjolein Mohrmann gedurende 12 uur per week op het kantoor van de Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg.

Haar taak is om het archief van de stichting te digitaliseren. Daartoe beschikt zij over een A3-scanner. De krantenknipsels, brochures, brieven en andere documenten zijn door archivaris Harrie Knoors per stad, dorp of dorp opgeborgen en vervolgens gerangschikt per object.

Marjolein maakt een selectie van de relevante documenten, die – na gescand te zijn – op de computer worden opgeslagen. De aldus gedigitaliseerde gegevens zullen worden opgenomen in de grote database van kruisen en kapellen, die thans in samenwerking met de Monumentenwacht Limburg ontwikkeld wordt.

Kruis in Thorn zoekt standplaats in Pey-Echt

De timmerman van Thorn, Pierre Corstjens is eigenlijk met pensioen, maar vertoeft wel elke dag in zijn werkplaats om voor Jan en Alleman opdrachten uit te voeren. Pierre is niet te beroerd om af en toe de plaatselijke Stichting Kruisen en Kapellen Thorn behulpzaam te zijn. “Ik moet er wel iets voor in rekening brengen” zegt Pierre, als hem gevraagd wordt om nieuwe deuren voor een kapel te maken. Maar als het werk af is, laat Pierre de rekening toch maar zitten.

Het valt de bezoeker aan zijn werkplaats op, dat in een hoek een groot houten kruis staat. “Dat heeft iemand uit Echt hier gebracht, maar ik weet niet meer wie die man was. Hij heeft een café ergens bij de Boerenbond in Pey en wilde het kruis bij hem in de buurt herplaatsen. Maar ik heb hem niet meer teruggezien en ik weet niet, wat er aan het kruis moet gebeuren.”

Hier ligt duidelijk een taak voor de lezers van “Kruisen en Kapellen”.

De redactie wacht met spanning op berichten uit Pey en omgeving, dat de café-eigenaar is opgespoord. Vervolgens kan het kruis dan alsnog herplaatst worden.

Pierre Corstjens en het kruis uit Pey

Faits divers

In het jaar 2009 bestaat de Parochie H. Lambertus te Reuver 175 jaar. Dat is voor het kerkbestuur aanleiding om de Lambertuskapel een grondige opknapbeurt te geven. Sjraar Thijssen, secretaris van het Parochieel Cluster Reuver-Beesel, is de nodige voorbereidingen aan het treffen en hoopt het werk eind 2008 gereed te hebben.

Er bestaan vergevorderde plannen in de buurtschap Sleek om een kapel te bouwen. Buurtvereniging *De Antoniusput* heeft daartoe het initiatief genomen en het is dus waarschijnlijk, dat de kapel zal worden toegewijd aan de H. Antonius. Het geld voor de bouw is al bijeen. Het werd in de vijftiger jaren in de buurt opgehaald om een eigen kerkje te bouwen. Dat kerkje is er niet gekomen, maar dat de kapel er zal komen, staat vast.

Op 11 februari jl. werd het wegkruis op de hoek van de Hubertuslaan en de Singelweg door emeritus-pastoor Salden opnieuw ingezegend. Het kruis was enige tijd opgeslagen in de Gemeenteloods, waar Theo Pelzer van de Gemeente Kerkrade er voor zorgde, dat de achterwand en het vliegerdak opnieuw werden gemaakt. Het eikenhouten corpus is in 1986 gemaakt door Bruno Scholl.

De donateur

Je vraagt je wel eens af, waar het allemaal eindigt. Ik word de laatste tijd werkelijk overspoeld met bedelbrieven. Het lijkt wel of ze mijn naam aan elkaar doorgeven.

Nu heb ik een tijd geleden een aantal goede doelen geschraapt. Ik las in de krant, wat ie directeurs van die goede doelen verdienen. Dat ging alle perken te buiten. Ik heb toen besloten, dat alleen de fondsen met bescheiden directiesalarissen nog wat van me krijgen.

Onlangs viel een brief in de bus van een organisatie, die zich druk maakt om het behoud van de kruisen en kapellen in ons dorp. Ik had nog nooit van die club gehoord. Ze schrijven, dat ze de kruisen en kapellen af en toe opschilderen en repareren, als dat nodig is.

Nu ik er over nadenk moet ik zeggen, die kapelletjes staan er pico bello bij. Je denkt er niet bij na, dat het niet vanzelf komt, dat zo'n kapelletje, dat op de hoek van onze straat staat, zo mooi blijft.

Ze schrijven, dat ze alleen maar met vrijwilligers werken, dus aan een dikbetaalde directeur hoef ik me niet te storen.

Ik moet aan die kruisen en kapellenclub toch maar wat geven.

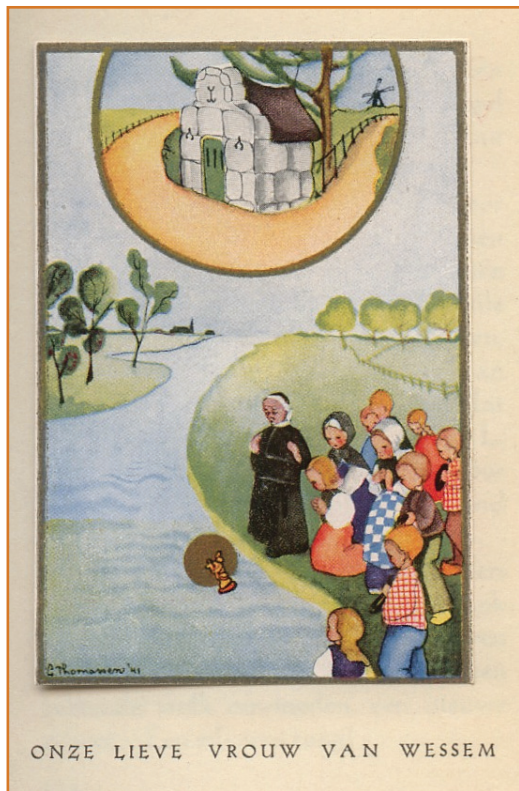

Er bestaan boze plannen in Vlodrop om het oude lijkenhuisje op het kerkhof op te ruimen. Het verwaarloosde gebouwtje is gelukkig een gemeentelijk monument, waardoor afbraak voorlopig nog niet aan de orde is. Er wordt momenteel door vele betrokkenen overlegd over een mogelijke andere bestemming.

Slopen lijkt de gemakkelijkste weg.

Dat het ook anders kan heeft het kerkbestuur van de parochie van OLVrouw Onbevlekt Ontvangen in Pey – Echt vorig jaar bewezen. Op het kerkhof achter de kerk stond een vergelijkbaar gebouwtje, een voormalig lijkenhuisje. Inmiddels is het gebouw door een groep vrijwilligers uit Pey omgetoverd tot een fraaie Mariakapel, waar mensen, die het kerkhof bezoeken, graag een kaars opsteken.

De Lieve Vrouwkes van Limburg

In het Heiligdomsjaar 1937 verscheen bij Uitgeversmaatschappij Ernest van Aelst te Maastricht/Vroenhoven een boekje “De Lieve Vrouwkes van Limburg”, waarin 21 kerken en kapellen worden beschreven, waar Maria op een bijzondere wijze vereerd wordt. Het boekje is geschreven door Adolf Welters, destijds kapelaan aan de Basiliek van OL Vrouw te Maastricht en later als pastoor verbonden aan de St. Nicolaaskerk te Valkenburg.

WESSEM aan de Maas, bewaart binnen zijn oude straten een mooie oude traditie van Maria=liefde en =vereering.

Maasdorpen zijn Mariadorpen! Ze hebben O. L. Vrouw in hun bijzondere gevaren, te zeer noodig gehad.

Er is in Wessem eens iets voorgevallen met een beeldje van O.L.Vrouw, dat de gehele bevolking opeens voor 'n bijzondere vereering tot Maria gewonnen werd. Dat kwam zoo!

Het was wederom gedurende de Fransche Revolutie, dat ook het oude Wessem bezocht werd door de sansculotten. En zooals het altijd gaat, onder de eigen bevolking waren al gauw eenige leegloopers en verkeerde personen, die met dat vreemde volk hielden. De kerk en de pastoor moesten het kennen en werden vervolgd, zelfs het oude

In het boekje is elke plaatselijke Maria beschreven en op liefelijke wijze afgebeeld door Jeanne Hebbelynk en Liesje Thomassen.

We willen af en toe een afbeelding met de bijbehorende tekst in onze ‘kruisen en kapellen’ plaatsen. Daarvoor hadden we de uitgever om toestemming willen vragen, maar dat is ons – zeventig jaar na het verschijnen van het boekje – niet gelukt.

Deze keer komt Onze Lieve Vrouw van Wessem aan de beurt en dat is niet zonder aanleiding. Er bestaan in Wessem namelijk vergevorderde plannen om de voormalige Mariakapel te herbouwen.

Maria=kapelletje binnen de grachten kon men niet met rust laten. Boven op de kapel stond een oud Mariabeeld en in hun razernij om kruisen en beelden te schennen, rukten de goddeloozen het beeldje van den gevel en wierpen het onder hoon-gelach in de gracht. Het water van de Maas had de oude ringgrachten gevuld met vuil water, dat met felle strooming wederom in de rivier terugliep.

Ook de goede mensen hadden de schanddaad gezien, maar niemand durfde het dierbaar beeldje te redden; trouwens het water was veel te diep, zoodat men met droefheid het beeldje zag afdrijven naar de Maas. Vaarwel! dierbaar beeldje, wij zien het nooit meer terug.

Maar wat is dat! Het beeldje danst en deint over het gele water, maar drijft niet weg. Ja! tegen den stroom in drijft het terug naar de kapel en spoelt eindelijk

aan, vlak aan den voet van het heiligen-huisje.

Men snelt naar den kant, men neemt eerbiedig het Mariabeeldje op uit het gras en verbaasd staat men te kijken naar het beeldje, dat zoo wonderbaar behouden bleef voor Wessem en zijn volk.

Ook de pastoor van Wessem vernam het wonderbaar gebeuren en op zijn raad werd het wonderbeeldje in stilte verborgen, totdat rustiger tijden zouden aanbreken. Maar toen ook trok een lange processie naar de kapelen met veeleerbied werd het miraculeus beeldje teruggebracht. En vanaf dit eerherstel groeide ook hier de devotie tot Maria, Die zoo wonderbaar had te kennen gegeven, dat Ze zoo gaarne wonen bleef te Wessem aan de Maas.

COMFORTABELE KOOPWONINGEN

Napoleon
WONEN IN HAELEN

Info: **HERMANS** MAKELAARDIJ Tel.: 0475 - 49 36 36

BONNEMA STIENSTRA Tel.: 0475 - 57 71 11

JANSSEN & JONG INFRA
WWW.J&J.COM

Project: Reconstructie Napoleonsweg

Opdrachtgever: Gemeente Haelen

Ontwerp en voorbereiding: Kragten **kragten**

Directie: Kragten Civiele Techniek **kragten**

Aannemer: Baars Infra **BAARS** infra

Dit project wordt gefinancierd door:
provincie limburg **HAELLEN**

Napoleonsweg Haelen